

UNIVERZA V LJUBLJANI
FILOZOFSKA FAKULTETA
ODDELEK ZA SLOVENISTIKO

LARISA TRDINA

Leposlovje v *Slovenski bčeli*

DIPLOMSKO DELO

Mentor: red. prof. dr. Miran Hladnik

Univerzitetni študijski program
prve stopnje: Slovenistika

Ljubljana 2019

Zahvala

Predvsem se zahvaljujem svojemu mentorju red. prof. dr. Miranu Hladniku za napotke in nasvete ob pisanju tega dela. Zahvala gre tudi Janu, ki mi je ves čas pisanja nudil oporo in pomoč.

Izvleček

Namen diplomskega dela je popis in postavitve na Wikivir vseh štirih letnikov mesečnika *Slovenska bčela* »*podučen in kratkočasen list*«, ki je izhajal v Celovcu v uredništvu Antona Janežiča in založništvu Ferdinanda pl. Kleinmayrja med letoma 1850 in 1853. Namen dela je tudi predstavitev začetkov izhajanja te prve uspešne literarne revije v slovenščini. Osrednji del diplomske naloge obsega kronološko urejena bibliografija leposlovne revije in v nadaljevanju statistična analiza pridobljenih in popisanih podatkov.

Ključne besede: Slovenska bčela, leposlovje, Wikivir, Anton Janežič.

Abstract

The purpose of the diploma work is the census and the installation on Wikivir of all four years of the monthly *Slovenska bčela* "instructed and short-term paper", which was published in Klagenfurt in the editorial board of Anton Janežič and the publishing house Ferdinand pl. Kleinmayr. Also with this work I will represent the beginnings of the publication of the literary magazine, which in 1850 represented the most successful attempt at the first literary magazine in Slovenia. The main part of the thesis consists of a chronological edited bibliography of the literary magazine and a further statistical analysis of the obtained and cited data.

Keywords: Slovenska bčela, literature, Wikivir, Anton Janežič.

KAZALO

Izvleček	4
Abstract	4
1. UVOD	6
2. JANEŽIČEVO DELOVANJE.....	8
1850	11
1851	12
1952	15
1853	19
3. ANALIZA LEPOSLOVJA V <i>SLOVENSKI BČELI</i>	21
4. ZAKLJUČEK	27
5. SEZNAM VIROV IN LITERATURE.....	28

KAZALO SLIK

Slika 1: Število leposlovnih del po letnikih v <i>Slovenski bčeli</i>	21
Slika 2: Število leposlovnih objav po letnikih	22
Slika 3: Število avtorjev v prvem letniku <i>Slovenske bčele</i>	23
Slika 4: Število avtorjev v drugem letniku <i>Slovenske bčele</i>	23
Slika 5: Število avtorjev v tretjem letniku <i>Slovenske bčele</i>	24
Slika 6: Število avtorjev v četrtem letniku <i>Slovenske bčele</i>	24

KAZALO TABEL

Tabela 1: Število števil po letih izdaje	21
Tabela 2: Avtorice v <i>Slovenski bčeli</i> in njihove objave	25

1. UVOD

Najprej bom na kratko predstavila delovanja Antona Janežiča, ki je bil glavni urednik leposlovne revije *Slovenska bčela* s podnaslovom *Podučen in kratkočasen list* v vseh letih izhajanja.

Izhajala je od začetka julija 1850 pri tiskarju Ferdinandu pl. Kleinmayrju v Celovcu. Sprva je izhajala kot mesečni časopis, s prvim aprilom leta 1851 je izhajala vsakega prvega in petnajstega v mesecu, od začetka 1852 do konca izhajanja sedmega julija leta 1853 pa je bila tedenski časopis. Najbolj obsežna je bila *Slovenska bčela* v prvem letniku, ko je bila povprečna dolžina dvaintrideset strani, v drugem letniku so obseg skrčili za polovico, v tretjem in četrtem letniku pa se je raztezala zgolj na osmih straneh.

V drugem delu se bom posvetila analizi zbranega leposlovja *Slovenske bčele*.

V prvem letniku *Slovenske bčele* leta 1850 so najprej pesmi, potem povesti, sledi rubrika Životopisi, kjer spoznamo življenjepise velikih osebnosti: Kara Gjurdje [Karađorđević], Jernej Kopitar, Ivan Gundulić, Simon Milutinovič, Miha Andreaš. Tej rubriki je navadno sledilo poglavje Znanstvenih sestavkov in Književni pregled; ti dve rubriki sta se v naslednjih številkah precej skrčili. Predvsem v tretjem in četrtem letniku lahko govorimo bolj o leposlovnem časniku kot prej. Zadnja rubrika je bila Zmes, kjer je bilo objavljenih nekaj pesmi, predvsem pa smešnice, obvestila in novice.

Največji del revije so obsegale pesmi in povesti, v drugih rubrikah pa so pisali: A. Einspieler (o splošnih kulturnih in šolskih vprašanjih), A. Praprotnik (o šolstvu), I. Navratil, O. Caf, M. Ravnikar (o jezikoslovju), K. Robida (geografija in fizika), D. Trstenjak (etimološke in arheološke razprave), Janežič sam pa je skrbel za literarna poročila, biografijo in bibliografijo. V literarno kritiko se Janežič ni spuščal, vendar se kaže vpliv tudi tu. Bčela je predvsem opozarjala na ljudsko poezijo, leposlovje, predvsem potrebo po povesti. (Križaj 1979: 8, 9)

Na koncu večine številk najdemo tudi poziv k novim naročnikom in na koncu vsakega letnika seznam obstoječih naročnikov.

Največ naročnikov je imela v letih 1950 in 1951, ko jih je štela okrog tristo. Največ je bilo med njimi duhovnikov, bogoslovcev, dijakov in učiteljev, manj uradnikov in zasebnikov, kmečki naročniki pa so bili le trije. Med naročniki so bila tudi razna društva, knjižnice, uredništva domačih in tujih časopisov. (Vertovec 1962: 9)

2. JANEŽIČEVO DELOVANJE

Anton Janežič, učitelj slovenščine v Celovcu je prvega julija 1850 pričel z izdajanjem lepoznankega slovenskega časopisa. *Slovenska bčela* je nastala kot odgovor po prenehanju izdajanja *Slovenske čbele*, katere »smrt« je Janežiča najbolj bolela (Grafenauer 1909: 51). Za objavo najboljše izvirne pripovedi iz jugoslovanske zgodovine se je namenil avtorju dati 20 goldinarjev, za najboljšo zgodovinsko pesem pa 12 goldinarjev. (Grafenauer 1909: 52)

V 8. številki *Ljubljanskega časnika* leta 1850 je pisalo o namenu časopisa:

namen časopisa pa bo slovenski duh in ljubezen do mile materinščine zbuditi in oplemenititi, in predrage slovenske brate z domačim slovstvom in tudi slovstvom drugih slavenskih bratov seznaniti. (Grafenauer 1909: 52)

Od začetka *Bčela* ni bila dobro sprejeta:

starejša kranjska generacija, ki je bila vzrasla z Novicami in se zbirala okrog Bleiweisa, ni čutila potrebe leposlovnega lista, deloma se je vedla naravnost neprijazno proti novemu listu, posebej še zaradi jezika, ki je pri nekaterih pisateljih Bčelinih malce nagibal na ilirščino [...] ni čuda torej, da napravlja Bčela v leposloven, del vtis še mladeniško-nezrelega prizadevanja. (Grafenauer 1909: 54–55)

Pri ustvarjanju *Bčele* so sodelovali pomembni mladi pisatelji in pesniki kot npr. Trdina, Svetec, Valjavec, Levstik, Vilhar, Toman, Josipina Urbančič-Turnograjska, eno pesmico je poslal celo mladi S. Jenko. Janežič je dajal velik poudarek na izvirne povesti, posluževal pa se je tudi prevodov iz češčine in poljščine, ko mu je zmanjkalo gradiva. »Najvažnejša pripovednika sta Trdina (Arov in Zman) in Svetec (Vladimir in Kosara)« (Grafenauer 1909: 56).

V literarno kritiko se *Bčela* ni spuščala, vendar pa je vplivala tudi v tem obziru blagodejno: opozarjala je na narodno poezijo, na potrebo leposlovja; posebno povesti. »Posebej usodepolno je bilo za Bčelo, ker se je zamerila Bleiweisu s pohvalo Razlagove Zore; Janežič je dejal, da je Zora najboljši jugoslovanski koledar, Bleiweis pa je zahteval to pohvalo zase, in za svoj koledarček« (Grafenauer 1909: 58).

Bčeli je število naročnikov močno upadlo, z delovanjem je morala prenehati sredi 1853. Tudi *Glasnik slovenskega slovstva*, ki ga je Janežič začel izdajati leta 1854, je izšel zgolj v eni številki. »*Bleiweis je pokazal svojo oblast, pokazal je, kako je nevarno, ako se mu kdo ne pokori – brezpogojno!*« (Grafenauer 1909: 60)

Kljub kratkem času izhajanja je *Slovenska bčela* predstavljala bogat vir leposlovja, in »*globoko posegla v slovensko literarno življenje*« (Grafenauer 1909: 60).

»Janežič ni bil ideolog nekega novega duhovnega in slovstvenega gibanja, kar bi ga celo pri njegovem organizatoričinem delu morebiti bolj oviralo, kakor mu pomagalo, temveč je bil resničen prijatelj lepega slovstva ter založniški talent, ki je imel zbrati v svojih časopisih vse pomembne pesnike in pisatelje svoje dobe.« (Slodnjak 1934: 185)

Najprej je deloval kot pisec slovenskih učnih knjig, sestavil je slovensko vadnico, slovar in čitanke. Od začetka je je sam v sebi gojil neke ilirske nazore, a jih je postavil ob stran zavoljo slovenskega živega jezika. (Slodnjak 1934: 172)

Slovenska bčela je njegov prvi časnik, kjer mu je Majarjeve oblike uvajal Einspieler, ki ga je nekaj časa nadomestil v uredništvu, vendar pa so ga Svetec, Navratil in Cegnar kmalu prepričali, da je na zmotni poti in v *Slovenski slovnici* 1854 je »uzakonil kot slovenski književni jezik literarno besedo slovenske osrednje skupne, prekvašeno z najrazličnejšimi oblikami štajerskih in koroških govorov, kakršno je domalega že pisal ves takratni mladoslovenski rod.« (Slodnjak 1934: 174)

Spisal je tudi dobra slovenska berila kot npr. *Cvetnik*, *Cvet slovenske poezije*, *Cvetnik slovenske slovesnosti* ...

Po koncu *Bčele* je poskusil srečo z novim časopisom, *Glasnikom slovenskega slovstva*, vendar ni šlo po načrtih. Leta 1858 »je na klic iz naroda« Janežič ustanovil *Slovenski glasnik*, kjer je kar desetletje ustvarjala slovenska pesem in slovenska povest. (Slodnjak 1934: 182)

Poleg glasnika je osnoval leta 1861 *Cvetje iz domačih in tujih logov*, do leta 1868. Tu je izšel tudi prvi slovenski roman, *Deseti brat*. Po prenehanju *Glasnika* zaradi obrekovanja je osnoval družinski list *Besednik* (leta 1869), ki je izhajal še po njegovi smrti. Še en pomemben prelom, ki ga je Janežič naredil za slovensko leposlovje, pa je osnovanje *Mohorjeve družbe*. Skupaj z Einspielerjem sta jo osnovala leta 1851 in Janežič jo je do smrti vodil kot brezplačni društveni tajnik. (Slodnjak 1934: 182–188)

BIBLIOGRAFIJA LEPOSLOVJA V *SLOVENSKI BČELI*¹

1850

- Podgorski (pravo ime Luka Svetec): Darovanje. Slovenska bčela, letnik 1, št. 1
- O: Verbsko jezero pri Celovcu. *Ljudska pripoved*. Slovenska bčela, letnik 1, št. 1
- S***: Bela kača. *Koroška narodna pripovedka*. Slovenska bčela, letnik 1, št. 1
- P: Cerheniški brest. *Prevod iz češčine avtorja Frančiška Rubeša*. Slovenska bčela, letnik 1, št. 1, 2
- J. S.: Svatovna pesem. Slovenska bčela, letnik 1, št. 1
- Litijan: Cvetlice ljubezni. Slovenska bčela, letnik 1, št. 1
- K-č: Bernard vojvod Gorotanski in Juta kraljevična Češka. Slovenska bčela, letnik 1, št. 2
- M. Reinhart: Sveta gora na Češkem. Slovenska bčela, letnik 1, št. 2, 3
- Anonimno: Cesar Jožef in kmetica iz Šumave. Slovenska bčela, letnik 1, št. 2
- Lovre Toman: Luna. Slovenska bčela, letnik 1, št. 3
- Po ilirskem: Vitežtvo ilirsko. Slovenska bčela, letnik 1, št. 3
- Kranjska iz Zabukovja blizu sv. Josta: Kazenj. Slovenska bčela, letnik 1, št. 3
- Planjavski: Mlad nje rod nar dražji mi je. Slovenska bčela, letnik 1, št. 4
- Janez Trdina: Arov in Zman. *Narodna pripovedka*. Slovenska bčela, letnik 1, št. 4, 5
- Anonimno: Dežela Indija. Slovenska bčela, letnik 1, št. 4
- Anonimno: Pripovedke zilske. Slovenska bčela, letnik 1, št. 4
- Anonimno: Sveti Osvalt. Slovenska bčela, letnik 1, št. 4
- Podgorski (pravo ime Luka Svetec): Tožeče drevo. Slovenska bčela, letnik 1, št. 5
- n.: Večernica. Slovenska bčela, letnik 1, št. 5
- Posl. Kraljevački: Sprava v Černigori. Slovenska bčela, letnik 1, št. 5, 6
- Koroška iz Rožja: Smrt. Slovenska bčela, letnik 1, št. 5
- Štajerska iz Sovčave: Sveti Jožef. Slovenska bčela, letnik 1, št. 5
- Goriška iz Kastanjivice blizu Devina: Žena porodnica. Slovenska bčela, letnik 1, št. 5
- Štajerska iz dolenskega blizu Brežec: Rajska ptičica. *Zapisal g. Ulaga*. Slovenska bčela, letnik 1, št. 5
- Miroslav (pravo ime Miroslav Vilhar): Marc. Slovenska bčela, letnik 1, št. 5
- Miroslav (pravo ime Miroslav Vilhar): November. Slovenska bčela, letnik 1, št. 5

¹ Bibliografija je dostopna na Wikiviru.

- Ternogorski (pravo ime Josip Furlani): Neoskrunjenje. Slovenska bčela, letnik 1, št. 5
- Ternogorski (pravo ime Josip Furlani): Strast. Slovenska bčela, letnik 1, št. 5
- Oliban (pravo ime Anton Oliban): Natora in človek. *Fantazija*. Slovenska bčela, letnik 1, št. 6
- Jurij Varl: Moja Domovina. Slovenska bčela, letnik 1, št. 6
- Anonimno: Posip Dobrača. Slovenska bčela, letnik 1, št. 6
- J. Stefa: Ne išči pokoja. Slovenska bčela, letnik 1, št. 6
- Štajerska iz mesta Sloven Bistrice: Tri device. *Zapisal g. Drobnič*. Slovenska bčela, letnik 1, št. 6
- Anonimno: Zlati očenaš. Slovenska bčela, letnik 1, št. 6

1851

- Oliban (pravo ime Anton Oliban): Bčeli. Slovenska bčela, letnik 2, št. 1
- Podgorski (pravo ime Luka Svetec): Vladimir i Kosara. Izvirna povest. Slovenska bčela, letnik 2, št. 1, 2, 3, 4, 5
- Prifarski: Umirajoči labud. Svobodno po nemškem. Slovenska bčela, letnik 2, št. 1
- Anonimno: Kako dobro je, da je smrt na svetu. Slovenska bčela, letnik 2, št. 1
- Ternogorski (pravo ime Josip Furlani): Zastavica. Slovenska bčela, letnik 2, št. 1
- Podgorski (pravo ime Luka Svetec): Kolednica. Slovenska bčela, letnik 2, št. 2
- g: Čudna prigodba. Slovenska bčela, letnik 2, št. 2
- Josipina Turnograjska: Nedolžnost in sila. Slovenska bčela, letnik 2, št. 3
- Planjavski: Oklesnjene lipe. Slovenska bčela, letnik 2, št. 3
- Ivankni: On je. Slovenska bčela, letnik 2, št. 3
- Poslovenila Slovenka: Blaga misel blagosrčne matere. *Kratka pripovedka*. Slovenska bčela, letnik 2, št. 4
- Cvetlica. *Prerano zamrlemu gosp. kaplanu Mihju Požarju od prijatlov na grob položena*. Slovenska bčela, letnik 2, št. 4
- V. Lipež: Materinska ljubezen. *Serbska povest*. Slovenska bčela, letnik 2, št. 4
- N.: Goslar in volkovi. Slovenska bčela, letnik 2, št. 4
- Josipina Turnograjska: Izdajstvo in sprava. Slovenska bčela, letnik 2, št. 5
- Anonimno: Motjena pobožnost. *Po Češkem*. Slovenska bčela, letnik 2, št. 5
- K-i.: Bogomila Agata. *Koroška narodna pripovedka*. Slovenska bčela, letnik 2, št. 6
- M. Požar: Polkovnik Vanovsky. *Svobodno po Češkem*. Slovenska bčela, letnik 2, št. 6,

- Mladoljub (pravo ime Simon Jenko): Osoda pevca. *Iz ljubljanske slavije*. Slovenska bčela, letnik 2, št. 6
- Jožef Štefan: Iskrice. *Iz celovške slavije*. Slovenska bčela, letnik 2, št. 6
- Čubranski: Zastavica. *Iz ljubljanske slavije*. Slovenska bčela, letnik 2, št. 6
- Anonimno: Bčela. Slovenska bčela, letnik 2, št. 7
- Balant Janežič (pravo ime Valentin Janežič): Selanka. Slovenska bčela, letnik 2, št. 7
- F. Orehovski (pravo ime Fran Balažič): Molitev. Slovenska bčela, letnik 2, št. 7
- F. Orehovski (pravo ime Fran Balažič): Pepelnica. Slovenska bčela, letnik 2, št. 8
- J. Majciger: Mlinarica. Slovenska bčela, letnik 2, št. 8
- R. Lipež: Slovencam. *Sonet*. Slovenska bčela, letnik 2, št. 8
- R. Lipež: Življenje. *Sonet*. Slovenska bčela, letnik 2, št. 8
- Balant Janežič (pravo ime Valentin Janežič): Vadim. *Slavljanska povest po ruskem Žukovsky-ga*. Slovenska bčela, letnik 2, št. 8, 9
- R. R.: Prijateljici. Slovenska bčela, letnik 2, št. 8
- Anonimno: Poljski kmet in žid. Slovenska bčela, letnik 2, št. 8
- R. R.: Ljubav. Slovenska bčela, letnik 2, št. 9
- Josipina Turnograjska.: Slavljanski mučenik. Slovenska bčela, letnik 2, št. 9
- Narodna pesem: Smert ljube Kraljeviča Marka. *Zapisal Juri Kobe*. Slovenska bčela, letnik 2, št. 9
- Anonimno: Spoštuj sveto obhajilo. *Legenda*. Slovenska bčela, letnik 2, št. 10
- Jožef Ehrenberger.: Kako sem iz Čeha Nemeč, in iz Nemca Čeh postal. *Vesela in žalostna prigodba iz lastnega življenja*. Slovenska bčela, letnik 2, št. 10, 11
- Anonimno: Pomladanski večer. *Iz slovenske Daničice*. Slovenska bčela, letnik 2, št. 11
- J. Radonjevič (pravo ime Jožef Schwegel): Sonet. Slovenska bčela, letnik 2, št. 11
- Ljubezniva nevesta. *Iz knjige Podučne povesti, poslovenil Štefan Kociančič*. Slovenska bčela, letnik 2, št. 11
- F. Orehovski (pravo ime Fran Balažič): Slava. Slovenska bčela, letnik 2, št. 12
- Anonimno: Mladi vojak. Slovenska bčela, letnik 2, št. 12
- Jernej Maroušnik: Sloga Slavljanska. Slovenska bčela, letnik 2, št. 13
- K.: Junakinja Kamenička. *Po Aneku*. Slovenska bčela, letnik 2, št. 13, 14
- Gregor Janežič: Slave klic. Slovenska bčela, letnik 2, št. 14
- Gregor Janežič: Spomladno jutro. Slovenska bčela, letnik 2, št. 15
- Zoridanovič: Slepi umetnik. Slovenska bčela, letnik 2, št. 15

- Josip Višarski: Moč vere. *Po jeklorezu prosto zložena povest*. Slovenska bčela, letnik 2, št. 15
- Josipina Turnograjska: Svatoboj pušavnik. Slovenska bčela, letnik 2, št. 16
- e: Gazelica. Slovenska bčela, letnik 2, št. 16
- Pivčan (pravo ime Franc Domicelj): Utemljitev Prage. Slovenska bčela, letnik 2, št. 16
- Balant Janežič (pravo ime Valentin Janežič): Lepota. Slovenska bčela, letnik 2, št. 17
- ski.: Goslar. *Nekaj iz hrvaških običajev. Po Poljskem*. Slovenska bčela, letnik 2, št. 17, 18
- Anonimno: Rusinska pripovedka: Goljuf Gregor. Slovenska bčela, letnik 2, št. 17
- Mladoljub (pravo ime Simon Jenko): Pevec na grobu ljube. Slovenska bčela, letnik 2, št. 18
- Lovre Havbic: Marija noj gerlica. Slovenska bčela, letnik 2, št. 18
- Čertobicki: Kervava dolina. Slovenska bčela, letnik 2, št. 18
- Majciger: Posip Dobrača. Slovenska bčela, letnik 2, št. 18
- Ana Vidovič: Banu Jelačiću v Dalmaciji: Pisma druga. Slovenska bčela, letnik 2, št. 19
- Nezvesta zaročnica. *Po Danici*. Slovenska bčela, letnik 2, št. 19
- Anonimno: Sklep. Slovenska bčela, letnik 2, št. 20
- Ivan Vinkovič: Ciganka. *Iz Poljske*. Slovenska bčela, letnik 2, št. 20
- Ljudmila: Slavljanska serčnost. Slovenska bčela, letnik 2, št. 20
- L. T.: Zdravlica. Slovenska bčela, letnik 2, št. 21
- Josipina Turnograjska: Zvestoba do smrti. Slovenska bčela, letnik 2, št. 21
- Anonimno (Fran Levstik): Rožica. Slovenska bčela, letnik 2, št. 21
- Napitek Ljubezni. *Poljska narodna povest po Lumiru*. Slovenska bčela, letnik 2, št. 21
- Anonimno: Bučelni pik. Slovenska bčela, letnik 2, št. 21
- Radonievich (pravo ime Jožef Schwegel): Zgubljena koza. Slovenska bčela, letnik 2, št. 21
- Miloljub (pravo ime Andrej Praprotnik): Ločitev. Slovenska bčela, letnik 2, št. 22
- Planinski: Skerbljiv mož. Slovenska bčela, letnik 2, št. 22
- Jožef Štefan: Iskrice. Slovenska bčela, letnik 2, št. 22
- Anonimno: Solnčice. Slovenska bčela, letnik 2, št. 22
- Čertobicki: Hvaležni vojak. Slovenska bčela, letnik 2, št. 22
- Mladoljub (pravo ime Simon Jenko): Na grobeh. Slovenska bčela, letnik 2, št. 23
- K.: Pobratimi. Slovenska bčela, letnik 2, št. 23
- Anonimno: Zvezdica. Slovenska bčela, letnik 2, št. 23

- Miloljub (pravo ime Andrej Praprotnik): Podoba ljubezni. Slovenska bčela, letnik 2, št. 23
- Matija Valjavec: Bredka. *Iz Klečan na Kranjskem*. Slovenska bčela, letnik 2, št. 23
- F. Orehovski (pravo ime Fran Balažič): Zvesti sin. Slovenska bčela, letnik 2, št. 24
- Četrobicki: Zmaga čez Mongolce pri Holomucu. Slovenska bčela, letnik 2, št. 24
- Anonimno: Lunica. Slovenska bčela, letnik 2, št. 24
- Miloljub (pravo ime Andrej Praprotnik): Blaga razsoditev. Slovenska bčela, letnik 2, št. 24

1952

- Miroslav (pravo ime Miroslav Vilhar): Topol. Slovenska bčela, letnik 3, št. 1
- Balant Janežič (pravo ime Valentin Janežič): Žertvovanje na Savi. *Povest iz staropoganskih časov*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 1, 2, 3
- Ž: Hvaležno srce. Slovenska bčela, letnik 3, št. 1
- Miloljub (pravo ime Andrej Praprotnik): Tužna ura. Slovenska bčela, letnik 3, št. 1
- Josipina Turnograjska: Zmiraj krasna je narava. Slovenska bčela, letnik 3, št. 2
- Vergilij: Bukve iz Iliade: Kuga—jeza. *Poslovenil iz grščine Janez Trdina*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 2, 3, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 14
- Anonimno: Od železne ceste. *Parodija Prešernove*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 3
- Milko: Hrast in lipa. Slovenska bčela, letnik 3, št. 3
- Lovro Toman: Milotinke. *Izvor – podoba*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 4
- Luzan: Divji lovec. Slovenska bčela, letnik 3, št. 4
- B. S.: Lipa in pokopališče pri sv. Jakobu u Koprivni. *Narodna pripovedka*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 4
- Vr—i.: Zvona glas. Slovenska bčela, letnik 3, št. 5
- B. S.: Turki v Kokri. *Narodna pripovedka*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 5
- Ž.: Vožnja po ledu. *Od sv. Petrograda do Korune..* Slovenska bčela, letnik 3, št. 5
- Janez Trdina: Luna. Slovenska bčela, letnik 3, št. 5
- Anonimno: Ajdovska deklica. Slovenska bčela, letnik 3, št. 6, 7, 8
- A. J.: Otroci in cvetlice. Slovenska bčela, letnik 3, št. 6, 7
- B. S.: Hudičkov gozd. *Narodna pripovedka*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 6
- B. J.: Turci v Rožju. Slovenska bčela, letnik 3, št. 7
- B. S.: Posvečuj praznike. *Narodna pripovedka*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 7
- Ž.: Poletna noč v Petrogradu. Slovenska bčela, letnik 3, št. 8

- Anonimno: Zgubljeni sinek. *Narodna pravljica*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 8, 9
- F. Orehovski (pravo ime Fran Balažič): Mojim rojakom. Slovenska bčela, letnik 3, št. 9
- Vr—i.: Čudno rešenje. Slovenska bčela, letnik 3, št. 10
- A- J.: Domohod sina. *Resnična prigoda po Lumiru*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 10
- Milica Ž.: U spomladi. Slovenska bčela, letnik 3, št. 11
- Orožen: Juternica. Slovenska bčela, letnik 3, št. 11
- J. K.: Žalospjev Kolaru. Slovenska bčela, letnik 3, št. 12
- Janez Trdina: Zadnja vojna cara Zolimana. Slovenska bčela, letnik 3, št. 12, 13, 14, 15, 16, 17
- Miloljub (pravo ime Andrej Praprotnik): Lunica. Slovenska bčela, letnik 3, št. 13
- Anonimno: Serbske pesme. Slovenska bčela, letnik 3, št. 13
- Belšičan: Ajdinja. *Narodna pripovedka*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 13
- F. Orehovski (pravo ime Fran Balažič): Hrepenenje. Slovenska bčela, letnik 3, št. 14
- Miroslav (pravo ime Miroslav Vilhar): Prijazne oči. Slovenska bčela, letnik 3, št. 15
- Ž.: Boj z risom. Slovenska bčela, letnik 3, št. 15
- Poženčan (pravo ime Matevž Ravnikar): Traven. Slovenska bčela, letnik 3, št. 16
- Jožef Štefan: Prepozno. Slovenska bčela, letnik 3, št. 16
- J. M.: Krvava stena. *Narodna pripovedka*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 16
- Poženčan (pravo ime Matevž Ravnikar): Milo za pevcem. Slovenska bčela, letnik 3, št. 17
- Anonimno: Danica. Slovenska bčela, letnik 3, št. 17
- S: Lipa. Slovenska bčela, letnik 3, št. 17
- Vr—i.: Vijolca. Slovenska bčela, letnik 3, št. 18
- V. J.: Osveta in usmiljenje. *Iz Przyjaciela domowy*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 18, 19
- Janez Trdina: Vert. *Po narodni pripovedki*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 18
- Matija Valjavec: Zvon pride po otroka. Slovenska bčela, letnik 3, št. 19
- J. K.: Neznani ptujinec. Slovenska bčela, letnik 3, št. 19, 20
- Krempl: Mladletje. Slovenska bčela, letnik 3, št. 20
- Poženčan (pravo ime Matevž Ravnikar): Veselje mladenča. Slovenska bčela, letnik 3, št. 21
- Anonimno: Jaroslav. *Iz češkega po Kraljodvorskem rokopisu*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 21

- Anonimno: Senica. Slovenska bčela, letnik 3, št. 22
- L. P.: Cerkvica sv. Magdalene na Lurnskem polju. *Pripoved iz starodavnih gorotanskih časov*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 22, 23, 24, 25
- A. Praprotnik: Voda. Slovenska bčela, letnik 3, št. 23
- Anonimno: Stvaritev. Slovenska bčela, letnik 3, št. 23
- Matija Valjavec: Frater Kutar in romarica. Slovenska bčela, letnik 3, št. 24
- Janez Trdina: Spomin. Slovenska bčela, letnik 3, št. 24
- Gregor Janežič: Zakleta deklica na Gradčenci. Slovenska bčela, letnik 3, št. 24
- Anonimno: Suženj. Slovenska bčela, letnik 3, št. 24
- Matija Valjavec: Od nebeške glorie. Slovenska bčela, letnik 3, št. 25
- P. Brašovar: Sveta ribica. *Narodna pripovedka*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 25
- Janez Trdina: Rojenica. Slovenska bčela, letnik 3, št. 26
- Anonimno: Kačja kraljica. Slovenska bčela, letnik 3, št. 26
- Milica Ž.: Slovenkam. Slovenska bčela, letnik 3, št. 27
- Mar. Zor.: Andraševski zvon v slovenskih goricah. *Narodna povest*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 27
- Anonimno: Bolni pevec. Slovenska bčela, letnik 3, št. 27
- A. Praprotnik: Mladini. Slovenska bčela, letnik 3, št. 27
- J. K—i.: Domuhod. Slovenska bčela, letnik 3, št. 28
- B. S.: Trije darovi. *Narodna pripoved*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 28
- B. S.: Trije darovi. *Narodna pripoved*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 28
- A. Praprotnik: Tukaj. Slovenska bčela, letnik 3, št. 29
- B. S.: Peklenski boter. *Narodna pripoved*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 29
- Anonimno: Smrt muhe in komarja. *Po Gellertu*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 29
- Milica Ž.: Tožba. Slovenska bčela, letnik 3, št. 30
- F. F.: Maščevanje. *Poleg polskega*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 30, 31
- P. Š.: Oda Francu Plemelnu. Slovenska bčela, letnik 3, št. 30
- Boj z drakonam. *Iz V. Jarnikove zapuščine*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 31, 32, 33
- Josip Višarski: Rozalka. Slovenska bčela, letnik 3, št. 31, 32
- Balant Janežič (pravo ime Valentin Janežič): Izidi se po tvojej volji. *Iz Przyaciela domovy*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 32
- Matija Valjavec: Zlata tica. *Narodna pripovedka ali storia*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 33
- Janez Trdina: Razjasnjenje. Slovenska bčela, letnik 3, št. 34

- Matija Valjavec: Pripovedka od pastirja. Slovenska bčela, letnik 3, št. 34, 35, 36, 37
- Anonimno: Srečni Štefan. Slovenska bčela, letnik 3, št. 35
- Anonimno: Mati na smrtni postelji. Slovenska bčela, letnik 3, št. 36
- Anonimno: Sonet. Slovenska bčela, letnik 3, št. 37
- Anonimno: Materi. Slovenska bčela, letnik 3, št. 37
- Anonimno: Pod lipo. Slovenska bčela, letnik 3, št. 38
- J. Majciger: Bratovska ljubezen. *Narodna pripoved*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 38
- Jožef Štefan: Kdo bo venec nosil. Slovenska bčela, letnik 3, št. 38
- Anonimno (Fran Levstik): Popotnik. Slovenska bčela, letnik 3, št. 39
- Mladoljub (pravo ime Simon Jenko): Rodoljubekomu. *Sonet*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 39
- Bradaška: Ljubezen je človeku vrojena. Slovenska bčela, letnik 3, št. 39
- Anonimno: Kukavica. Slovenska bčela, letnik 3, št. 39
- Emanuel Tomšič: Murdoba kamen na Mulu. *Poleg Šotske pravlice*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 40
- Po Bulgarinu: Razdelitva dedšine. *Iztočna povest*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 40, 41, 42, 43
- Matija Valjavec: Tukaj ni naš dom. Slovenska bčela, letnik 3, št. 41
- Jožef Štefan: Nevesta očetu ukazuje. *Ruska narodna*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 42
- Anonimno: Hrepenenje. *Nemška narodna*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 44
- Anonimno: Prstan. *Dogodek iz poljske vstaje*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 44, 45
- B. S.: Lažnivca plačilo je sramota. *Narodna pripovedka*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 44
- M. V.: Drugi Mesija. Slovenska bčela, letnik 3, št. 45
- Anonimno: Sveti Peter skusi Bog biti. Slovenska bčela, letnik 3, št. 45
- J. K.: Prijateljem za slovo. Slovenska bčela, letnik 3, št. 46
- Matija Valjavec: Kobilica. *Narodna pripovedka*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 46, 47, 48
- Anonimno: Riba in deklica. *Narodna srbska*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 46
- Anonimno: Dobra misel. Slovenska bčela, letnik 3, št. 47
- Titir. *Prva ekloga Pubia Virgilia Marona*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 48, 49
- L. P.: Golobica. *Starogrška dogodba*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 49, 50
- Anonimno: Prijatelju. Slovenska bčela, letnik 3, št. 50

- Anonimno: Boj križancov za Jeruzalem. *Po Lancu*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 50, 51
- Jožef Štefan: Kratko premissljenje. Slovenska bčela, letnik 3, št. 51
- V.: Povodna vila. *Povestica horvaška*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 51, 52
- Anonimno: Dete brez krsta. *Narodna povest*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 51
- Anonimno: Lesena sablja. Slovenska bčela, letnik 3, št. 51
- Jos. Kraljevački: Darovanje. Slovenska bčela, letnik 3, št. 52
- Anonimno: Selislav in Judmila. Slovenska bčela, letnik 3, št. 52, 53
- Kurnik: Škandrova Mica. *Narodna*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 52
- Anonimno: Srčna žalost. *Narodna serbska*. Slovenska bčela, letnik 3, št. 53
- Anonimno: Selovanka. Slovenska bčela, letnik 3, št. 53
- Anonimno: Černe očesi. Slovenska bčela, letnik 3, št. 53

1853

- Anonimno: Bčela o novem letu. Slovenska bčela, letnik 4, št. 1
- Fedor in Olga. *Po nemškem*. Slovenska bčela, letnik 4, št. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
- Jožef Štefan: Pesen jetnikova. *Ruska narodna*. Slovenska bčela, letnik 4, št. 2
- Anonimno: Novo leto. Slovenska bčela, letnik 4, št. 4
- A. Praprotnik: Zgodnja cvetka. Slovenska bčela, letnik 4, št. 4
- Anonimno: Ti si moj oče. Slovenska bčela, letnik 4, št. 5
- Anonimno: Knez Kavnic in židovi. Slovenska bčela, letnik 4, št. 5
- J. Pavalec: Prijatlu. Slovenska bčela, letnik 4, št. 6
- Tom. Lempelj: Vijolčica. Slovenska bčela, letnik 4, št. 7
- F. Blažič: Slovo. Slovenska bčela, letnik 4, št. 9
- V.: Vzhod solnca po zimi. Slovenska bčela, letnik 4, št. 9, 10
- Anonimno: Napoleona naj lepši dan. Slovenska bčela, letnik 4, št. 9
- J. Volčič: Zla udova. *Narodna Liburnska*. Slovenska bčela, letnik 4, št. 10
- Vergilij: Pravila za poljska dela. *Poslovenil J. Šubič*. Slovenska bčela, letnik 4, št. 11, 13
- Živkov (pravo ime Jožef Muršec): Nizozemski bedni. Slovenska bčela, letnik 4, št. 11
- Anonimno: Godci svetega Joba. *Legenda*. Slovenska bčela, letnik 4, št. 12
- Anonimno: Saladin in Joanitarji. Slovenska bčela, letnik 4, št. 12

- Anonimno: Procesija presv. Rešniga Telesa pri starih Slavenih na Laškem. Slovenska bčela, letnik 4, št. 13, 14
- Jožef Štefan: Nevmerlost. Slovenska bčela, letnik 4, št. 16 in 17
- M. V.: Pobožni starček. *Po narodni*. Slovenska bčela, letnik 4, št. 18
- Anonimno: Obraz z gor. Slovenska bčela, letnik 4, št. 18, 19
- Matija Valjavec: Kvatrni večer. Slovenska bčela, letnik 4, št. 19
- Živkov (pravo ime Jožef Muršec): Rimski žerovi ali katakombe. Slovenska bčela, letnik 4, št. 19
- Matija Valjavec: Sotrpinka. Slovenska bčela, letnik 4, št. 20
- A. Praprotnik: Prigodbe na poti. Slovenska bčela, letnik 4, št. 20, 21
- Matija Valjavec: Sinonove laži. *Vergilij: Eneida, 2. knjiga (1—197)*. Slovenska bčela, letnik 4, št. 22, 23
- Ipavec: Bukva na Tominskem in Turki. *Po ustnem izročilu*. Slovenska bčela, letnik 4, št. 23
- Matija Valjavec: Blagi sin. Slovenska bčela, letnik 4, št. 24, 25
- J. V.: Grobni kamen. Slovenska bčela, letnik 4, št. 25, 26, 27
- Veprinjska: Koledarska. *Zapisal J. Volčič*. Slovenska bčela, letnik 4, št. 25
- Anonimno: Toulovec Lovre. Slovenska bčela, letnik 4, št. 26, 27

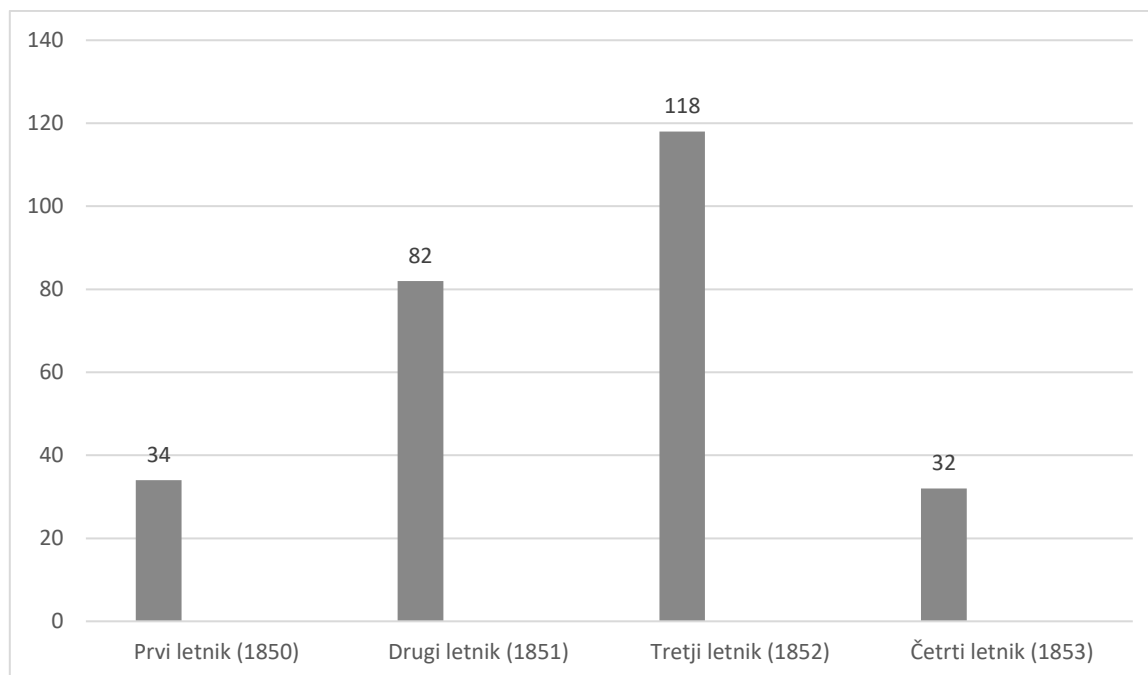
3. ANALIZA LEPOSLOVJA V *SLOVENSKI BČELI*

Med 1. 7. 1850 in 7. 7. 1853 je izšlo 110 števil *Slovenske Bčele*.

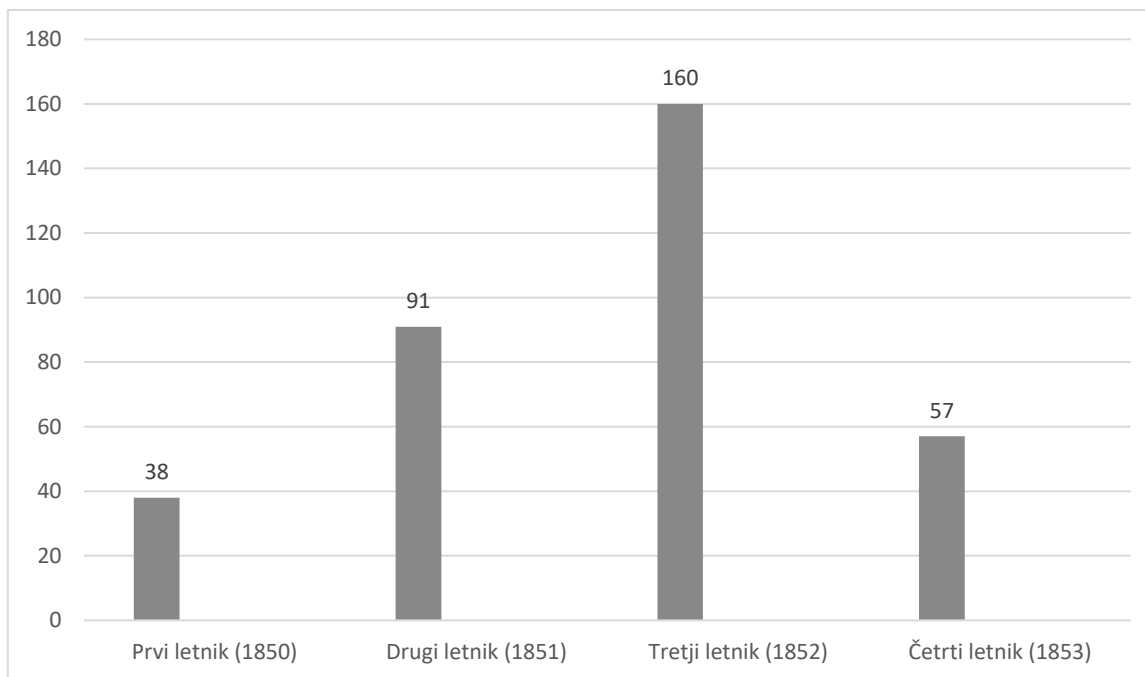
Tabela 1: Število števil po letih izdaje

Leto	1850	1851	1852	1853
Številke	6	24	53	27

V prvem letniku *Slovenske bčele* sem popisala 34, v drugem 82, v tretjem 118 in četrtem 32 leposlovnih objav. Porast objav v drugem in tretjem letniku je predvsem zaradi bolj pogostega izhajanja revije, leta 1852 postane tednik, imamo več objav, ki pa so krajše.

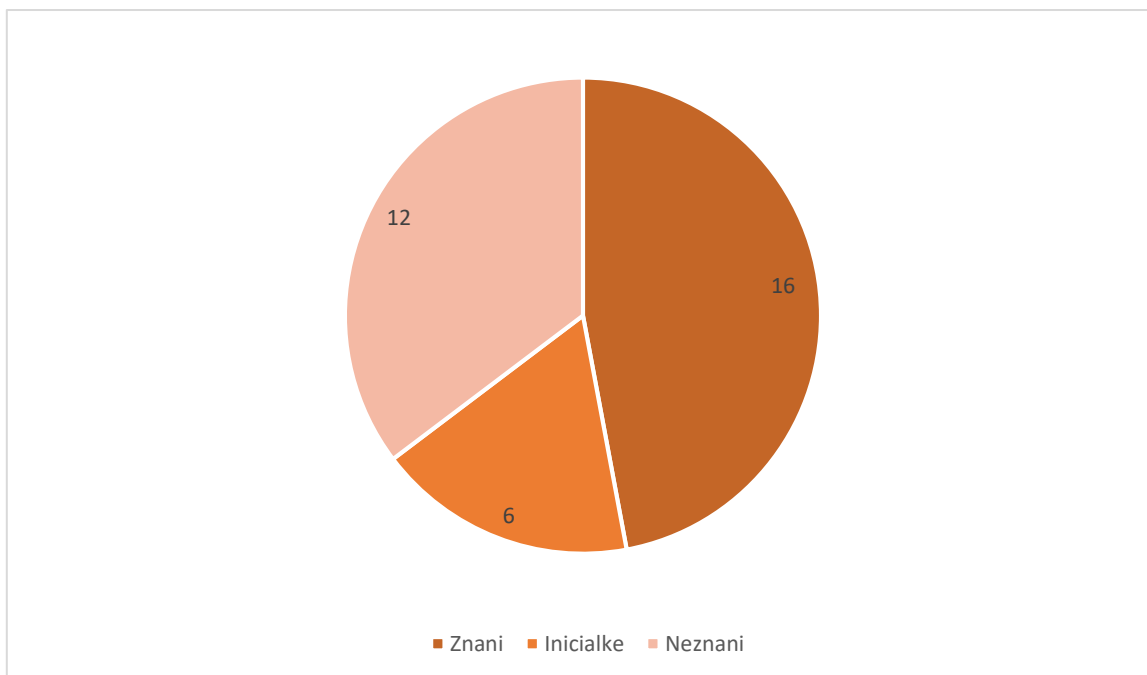
Slika 1: Število leposlovnih del po letnikih v *Slovenski bčeli*

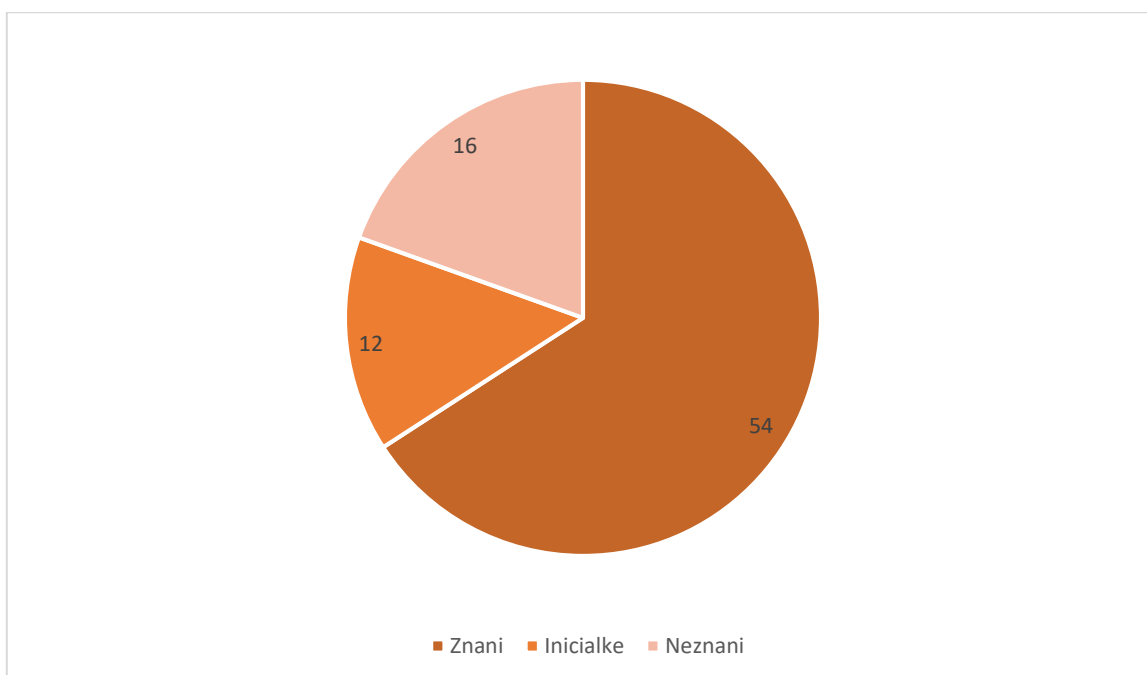
Slika 2: Število leposlovnih objav po letnikih

Skupno v vseh štirih letnikih sem popisala 266 leposlovnih del, skupaj z nadaljevanji 346 objav.

Na spodnjem grafu je po posameznih letnikih prikazan delež znanih in neznanih avtorjev, ki jih je Janežič objavil v *Bčeli*. Med znane štejem vse, ki so se podpisali bodisi z vzdevkom bodisi z imenom in priimkom. Prevode ljudskih pesmi, kjer je znan zapisovalec ali prevajalec, sem uvrstila med znane avtorje. 16 avtorjev iz prvega letnika Bčele je poznanih, kar predstavlja 47 % vseh avtorjev. Vseh podpisanih avtorjev (znani in inicialke) je 64, 7 % avtorjev objav. Od teh avtorjev sta najbolj poznana Lovre Toman in Janez Trdina, ki imata tudi svoje geslo na Wikipediji. Največ objav v tem letniku so prispevali Podgorski (pravo ime Luka Svetec), Miroslav (pravo ime M. Vilhar) in Ternogorski (pravo ime Josip Furlani), vsak po dve objavi.

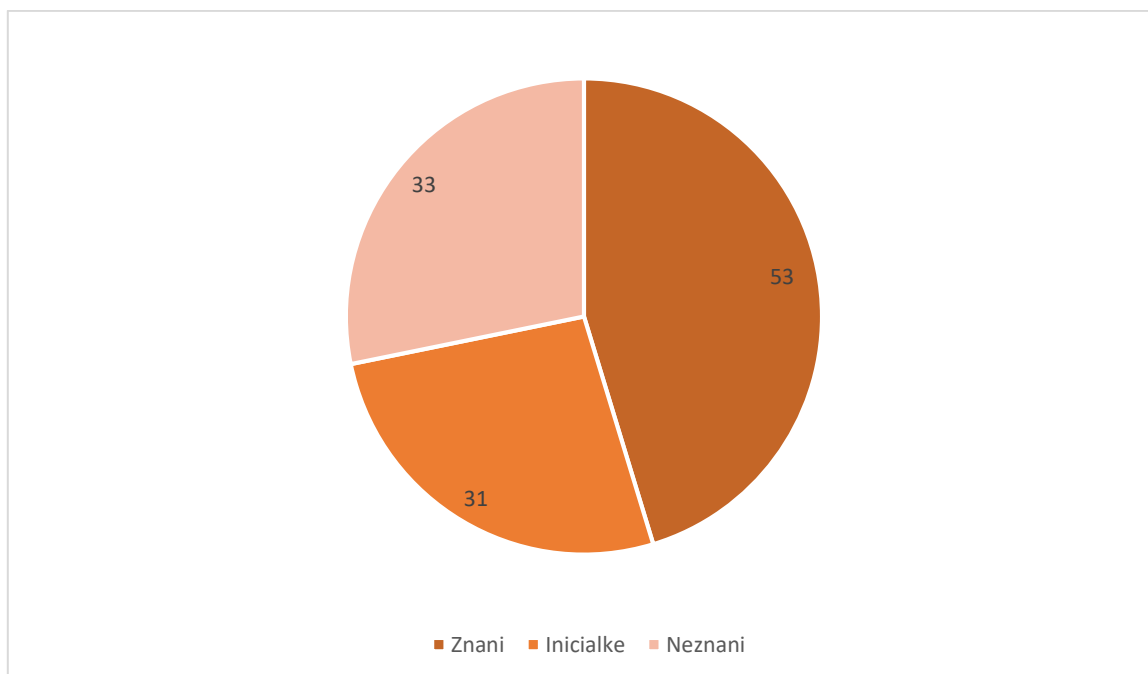
Slika 3: Število avtorjev v prvem letniku *Slovenske bčele*

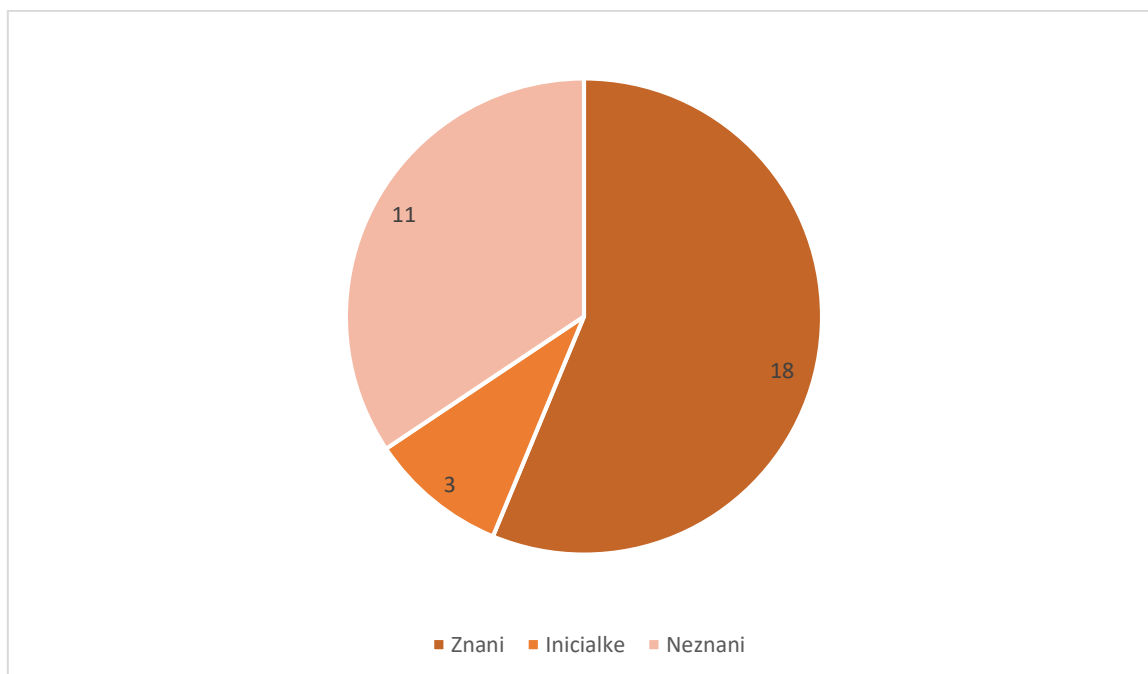
Slika 4: Število avtorjev v drugem letniku *Slovenske bčele*

V drugem letniku slabih 66 % (65,9 %) avtorjev poznamo po imenu bodisi vzdevku, kar je za 19 % več kakor v prejšnjem letniku. Vseh podpisanih objav je 80,5 %. Največ objav je v tem letniku prispevala Josipina Urbančič Turnograjska (pet objav).

V tretjem letniku je 71,2 % podpisanih avtorjev, kar je za 9,3 % manj kakor v prejšnjem letniku. Največ objav v tej številki je pripravil Janez Trdina, vsega skupaj 23, od tega jih devet predstavlja prevod Iliade in šest Zadnja vojna cara Zolimana.

Slika 5: Število avtorjev v tretjem letniku *Slovenske bčele*

Slika 6: Število avtorjev v četrtem letniku *Slovenske bčele*

V četrtem letniku (Slika 5) eno tretjino objav predstavljajo anonimni avtorji, kar je več kakor v prejšnjih letnikih. V tem letniku je največ objav prispeval Matija Valjavec in sicer 6, od tega dve nadaljevanji Sinonove laži iz Eneide in dve nadaljevanju povesti Blagi sin.

Statistično gledano 193 avtorjev v vseh štirih letnikih lahko prepoznamo po inicialkah ali pa z imenom (vzdevek, priimek, ime in priimek). To predstavlja slabih 73 % vseh avtorjev.

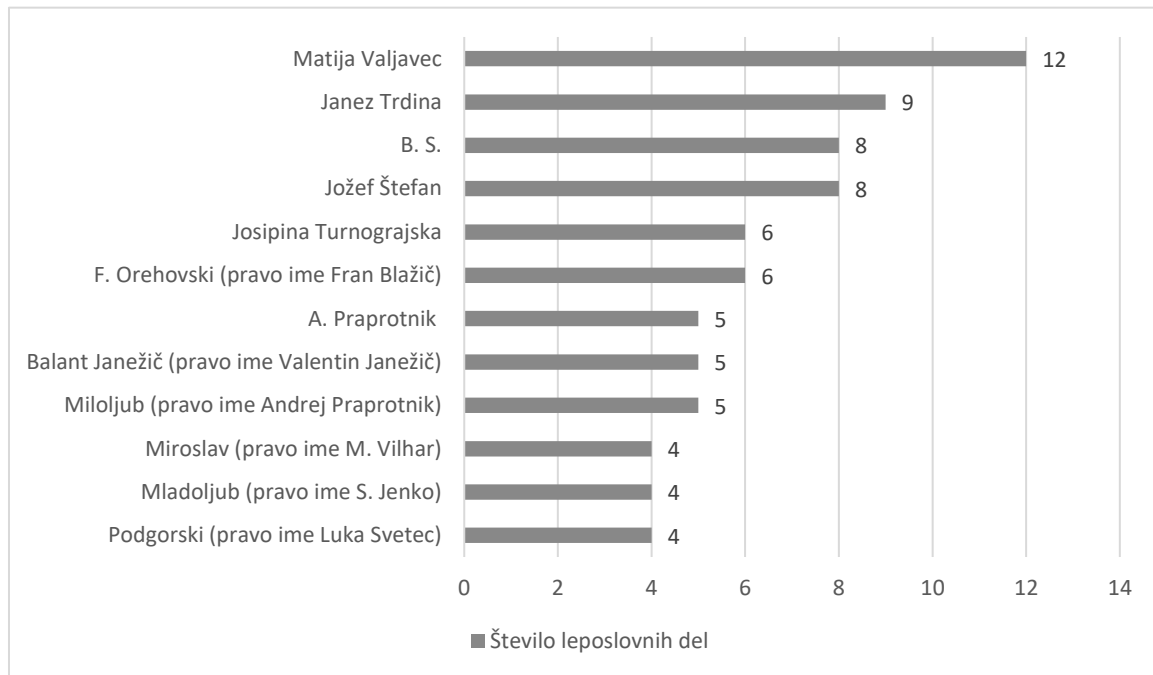
Vse objave avtoric so v spodnji tabeli (Tabela 2).

Tabela 2: Avtorice v *Slovenski bčeli* in njihove objave

Podpis avtorice leposlovnega dela	Naslov leposlovnega dela	Mesto objave
Ana Vidovič	Banu Jelačiću v Dalmaciji: Pesma druga	Letnik 2, št. 19
Milica Ž.	U spomladi	Letnik 3, št. 11
	Slovenkam	Letnik 3, št. 27
	Tožba	Letnik 3, št. 30
Josipina Turnograjska	Nedolžnost in sila	Letnik 2, št. 3
	Izdajstvo in sprava	Letnik 2, št. 5
	Slavljanski mučenik	Letnik 2, št. 9
	Svatboj pušavnik	Letnik 2, št. 16
	Zvestoba do smrti	Letnik 2, št. 21
	Zmeraj krasna je narava	Letnik 3, št. 2

Vseh leposlovnih del, ki so jih napisale avtorice, je skupno 10, kar predstavlja 0,076 % vseh del. V število moških leposlovnih del so vključene vse objave (brez nadaljevanj), katerih avtor je bil podpisan z imenom in/ali priimkom ali vzdevkom. Potrebno je poudariti, da številka ni nujno točna, saj odraža subjektivno presojo, kdo so moški avtorji.

Delež ženskih leposlovnih del je v primerjavi z moškimi zelo majhen in kaže na dejstvo, da je v sredini 19. stoletja pisalo malo žensk. Največ del je za *Slovensko bčelo* prispevala Josipina Urbančič Turnograjska.

Slika 7: Število leposlovnih del po avtorjih v vseh štirih številkah *Slovenske bčele*

Največ leposlovnih del v vseh štirih letnikih *Slovenske bčele* je prispeval Matija Valjavec, skupno 12. Podgorskega poznamo pod imenom Luka Svetec (Štrekelj 2014:, 963), ki je za *Bčelo* prispeval tudi izvirno povest Vladimir i Kosara, ki je izšla v petih nadaljevanjih.

Grafenauer navaja še, da se je kot Miroslav podpisoval M. Vilhar, Mladoljub pa naj bi bil Jenkov vzdevek. (Križaj 1979: 28) »Nepodpisani pesmi Rožica in Popotnik Grafenauer pripisuje Levstiku.« (prav tam)

Če gledamo po številu objav pa je največ objav za vse letnike revije pripravil Janez Trdina. Vseh objav (skupaj z nadaljevanji) je pripravil 22. Njegovo delo Zadnja vojna Cara Zalejmana obsega šest nadaljevanj, kar pa predstavlja tudi avtorsko delo z največ nadaljevanji. Največ nadaljevanj ima sicer »roman« Fedor in Olga, kar 17, a je avtor neznan.

4. ZAKLJUČEK

Pestrost leposlovnih del *Slovenske bčele* je bila velika. Janežič je v letih 1850–1853 vanjo vključil najrazličnejše pesmi, povesti, romane, pripovedke, prevode ipd. vseh takrat že poznanih imen in pa tudi študentov, anonimnežev, ki so želeli prispevati v projekt leposlovne revije v sredini 19. stoletja.

Kljub temu da je revija izhajala le štiri leta, torej v štirih letnikih, ki sem jih popisala in strnila v bibliografski seznam, prinaša za tisti čas in prostor pravo malo zakladnico literarnih del. Največ objav je v vseh štirih letnikih pripravil Janez Trdina, največ nadaljevanj pa ima povest Fedor in Olga, katere izvirnega nemškega avtorja žal ne poznamo. Stuktura *Bčele* je bila po večini enaka v vseh štirih letih, najprej leposlovni del, nato pa so sledili še Životopisi, Znanstveni sestavki, Književni pregled in Zmes.

73 % avtorjev je poznanih. V to sem vključila tudi avtorje označene z inicialkami. V *Slovenski bčeli* je objavljalo zelo malo (< 1 %) žensk.

5. SEZNAM VIROV IN LITERATURE

Anton Slodnjak. *Pregled slovenskega slovstva*. Ljubljana: Akademska založba, 1934.

Anton Slodnjak. *Slovensko slovstvo*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1968.

Ivan Grafenauer. *Zgodovina novejšega slovenskega slovstva*. Ljubljana: Katoliška bukvarna, 1909—1922.

Karel Štrekelj. *Zgodovina slovenskega slovstva III—IV*. Ljubljana: Založba ZRC, 2014.

Marija Vetrovšek. *Slovenska bčela: Podučeni in kratkočasni listi*[: Diplomsko delo]. Ljubljana, 1962.

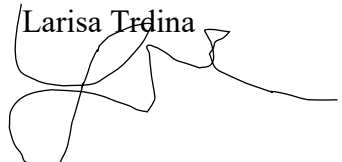
Martina Križaj. *Pomen revij Slovenska Čbela in Slovenska Bčela ter ugotavljanje kontinuitete med njima*[: Diplomsko delo]. Ljubljana, 1979.

Priloga 1

Izjava o avtorstvu

Izjavljam, da je diplomsko delo v celoti moje avtorsko delo ter da so uporabljeni viri in literatura navedeni v skladu s strokovnimi standardi in veljavno zakonodajo.

Ljubljana, 23. 5. 2019

Larisa Trdina

Priloga 2

Izjava kandidatke

Spodaj podpisana *Larisa Trdina* izjavljam, da je besedilo diplomskega dela v tiskani in elektronski obliki istovetno, in

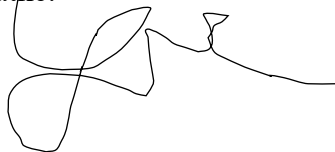
dovoljujem / ne dovoljujem

(ustrezno obkrožiti)

objavo diplomskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

Datum: 23. 5. 2019

Podpis kandidatke:

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke extending to the right.